

**РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ В.П. ЗВОНАРЯ «СОЦІАЛЬНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІОЕКОНОМІЧНИЙ ФЕНОМЕН:
ТЕОРІЯ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»**

Грунтовного дослідження соціальної відповідальності в Україні сьогодні вимагає відсутність соціальної згоди щодо здійснюваних ринкових трансформацій та їх непоследовність, високий рівень транзакційних витрат взаємодії економічних суб'єктів, незадовільний соціально-психологічний стан суспільства, що сприяють наростанню істотних протиріч у фундаментальних параметрах сталого розвитку національної економічної системи. З огляду на кризові явища, які тривають в Україні, назріла необхідність адекватних змін у системі соціального регулювання економічної взаємодії з урахуванням імперативів соціальної відповідальності.

У цьому контексті привертає увагу монографія В.П. Звоняра «Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії». У цій книзі викладено авторське системне дослідження теоретичної і практичної проблеми соціальної відповідальності в економіці України, уточнено вплив цього феномену на розвиток економічних процесів та на результативність здійснюваних у країні реформ.

Безумовним досягненням В.П. Звоняра є розроблення комплексного підходу до теоретико-економічного аналізу соціальної відповідальності, який передбачає дослідження соціальної відповідальності одночасно як властивості економічного суб'єкта і як стану економічних (транзакційних) відносин. На його переконання, соціальна відповідальність як властивість економічних суб'єктів втілюється у їх специфічній поведінці — економічній взаємності. Соціальна відповідальність як стан економічних відносин відображає характер стосунків між суб'єктами, засвідчує ступінь адекватності соціальних норм і повноти реалізації соціального капіталу. В.П. Звоняра переконливо доводить, що аналіз економічної взаємності як поведінкового стереотипу має першочергове значення, оскільки соціальна відповідальність як стан економічних відносин значною мірою є похідною від неї.

У монографії сформульовано і структуровано теоретичні закономірності та принципи формування феномену соціальної відповідальності. Упорядковано й описано цілісну методологічну основу для структуризації та теоретичного аналізу таких закономірностей і принципів. Знаково, що для цього використано теоретичні надбання економіки праці.

Також В.П. Звоняра запропонував методологічний підхід до теоретичного аналізу солідарності, довіри та свободи як базових передумов реалізації соціальної відповідальності — шляхом обґрунтування чіткої структури аналізу цих явищ, а також

комплексного поєднання економіко-гуманітарних, економіко-ресурсних та соціо-управлінських параметрів.

Розроблено пропозиції з формування і розвитку соціального капіталу, що охоплюють напрями формування громадянського суспільства, зокрема, активізацію взаємовідносин між органами державної влади та громадянським суспільством; розвиток волонтерського руху, а також посилення соціальної відповідальності, підвищення ефективності регіонального управління, обмеження конкуренції особистих економічних амбіцій, забезпечення продуктивної конкуренції ідей і бачень розвитку країни, спрямованих на стратегічну модернізацію українського суспільства.

Інноваційним рішенням є розроблена автором модель соціальної комунікації для досягнення балансу розподілу соціальної відповідальності у суспільстві. За результатами виконаного автором аналізу, основою цієї моделі слугує концепція і практика «розумної громади». На основі виокремлення і порівняння різноманітних підходів із зарубіжної практики сформульовано підстави для увиразнення соціально-економічного профілю такої громади.

Зважаючи на викладене, рецензована монографія В.П. Звонаря розширює межі наукових досліджень і виявляє нові шляхи стосовно економічного осмислення феномену соціальної відповідальності.

Рецензент

*А.Л. Баланда, д-р екон. наук, проф.,
Національна академія Служби безпеки України*